

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэкӀы

№ 141 (23070)

2024-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

ШЫШЪХЪЭИУМ и 6

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэкӀубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Унэшъо 401-рэ афашӀыгъ

Гъэмафэр кызыхъагъэм кыщегъэжыгъэу амброзием ыкӀи нэмыкӀ уцыжъ лъэпкхэм ябэныгъэнымкӀэ тиреспубликэ лофтхъабзэхэр щызэрахъэх нахь мышӀэми, ар икӀоу афэгъэкӀодэу пфэлоштӀэп.

Амброзием игъэкӀодын Іэпэдэлэл зышӀыхэрэм хэбзэгъэу-цугъэм кызэригорэм тетэу адзекӀох. Цыф кызэрыкӀом административнэ тазырэу сомэ 300-м кыщегъэжыгъэу 500-м нэс, ІэнатІэ зыӀыгъым — сомэ 500 — 1000-м, юридическэхэм — мини 5-м кыщегъэжыгъэу мини 10-м анэс.

Шъугу къэдгъэкӀыжын, уц шлоим игъэкӀодын нахь чанэу дэлэжъэнхэу кызщилорэ джэпсалъэу республикэ, къэралыгъо ыкӀи чыплэ зыгъэлорышӀэ-жыплэ хэбзэ кылыкхуэхэм, зэкӀэ цыфэу Адыгеим исхэм афэгъэзагъэр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм шаштагъэу илъэс къэс, амброзием игъо зыщыхурэ уахътэм, ащ итыр зэрагъэцакӀэрэр Парламентым ипашэхэмрэ межведомственнэ комиси́еу зэхащэгъэмрэ ауплъэкӀу. Арэу щытми, щыкӀагъэу щыӀэр джыри бэ.

Амброзием ебэныгъэным хэкӀыплэ закӀоу илэр ар лъэпсэкӀодэу гъэкӀодыгъэныр ары. ШоӀкӀ имыӀэу мышъ фэгъэхыгъэ федеральнэ унашъом кыпкырыкӀыхэзэ лофтхъабзэхэр республикэм щызэшӀуахых. Мы унашъом игъэцкӀэн фэгъэзагъ Россельхознадзорым Къыблэ шӀолъырымкӀэ и ГъэлорышӀаплэу Адыгэ Республикэм щыӀэр.

ГъэлорышӀаплэм икъэралыгъо инспекторэу ГъукӀэлӀ Рустам кызэриуагъэмкӀэ, тыкъзыуцухэрэ дунаир зыушӀоирэ уцыжъ лъэпкхэу амброзиер жъоныгъокӀэ мазэм къэкӀынэу регъажъэ. Арышъ, а мазэм кыщегъэжыгъэу ащ игъэкӀодынкӀэ республикэм лофыгъо зэфэшъ-хъафхэр щызэшӀуахых, уцыжъыр икӀоу зышамыгъэкӀодыгъэ чыплэхэр кыхагъэ-щых. Ахэм муниципальнэ образованиехэр къахагъэлажъэх, пашэхэм пэшорыгъэшъэу макъ арагъэу. Шапхэхэр зыукъуагъэу кыхагъэщыгъэхэр агъэпщынэх.

— Амброзием цыфым ипсауныгъэ зэрэзэщыгъакъорэм имызакӀоу, чыгъум иягъэ регъэкӀы, лэжыгъэу къэкӀырэм, ащ идэгъугъи кыщегъэкӀэ. Россельхознадзорым и ГъэлорышӀаплэу Къыблэ шӀолъырым щыӀэмрэ Адыгэ Республикэмрэ зэзэгъыныгъэ зэрэздашӀыгъэм тетэу жъоныгъуакӀэр кызыхъагъэм кыщыублагъэу амброзием ебэныгъэнымкӀэ федеральнэ унашъоу щыӀэр дгъэцакӀэзэ дэкӀыгъо-уплгъэкӀун лофтхъабзэхэр Адыгэ Республикэм щыретэгъэкӀокӀых. Мы лъэныкӀомкӀэ комиси́еу зэхащэгъэу лоф ешӀэ, ащ хэтых АР-м мэкъу-мэщымкӀэ и Министерствэ, муниципальнэ образованиехэм ялӀыкӀохэр, УФ-м ошӀэ-дэмышӀэ лофхэмкӀэ и Министерствэ и ГъэлорышӀаплэу шъхъагъэу АР-м щыӀэр.

(ИкӀэух я 3-рэ нэкӀуб. ит).

Культурнэ клэныр кьаухъумэзэ

Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлуклэ Владимир Путиным фигыэхыгъэ Джэпсальэм кьышилогъагъэхэм ащыц Урысые Федерацием щыпсэурэ лъапкхэм якультурнэ клэн хэхьэрэ псэуалъэхэм якъызтегъэнэжынклэ охтэ клыхъэм тельытэгъэ программэ зэхэгъэуцогъэн зэрэфар.

Мы лъэныкъом лъэшэу аналэ зэрэтетыр ыкли Мыекьуапэ итарихъ теплэ зыпкы игъэуцожьыгъэнымклэ юфыгъохэр зэрэзэшыхыхэрэр исомциальнэ нэклибгъохэм къащитхыгъ Адыгеим и Лышхьэ. Ащ зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, Пушкиным ыцлэ зыхьырэ лъапкы унэр, шьобжхэмклэ лэаплэр зычлэтыгъэ тарихъ унэм ышхьэ, пчыхъэ еджаплэу N 1-р игъэклотыгъэу агъэцэклэжыгъахэх.

Джащ фэдэу гъэцэклэжынын куухэр ащашых псы лэаплэм ыкли медицинэ колледжым, концерт гъэлъэгъуаплэу «Налмэсым». Мыр культурнэ клэным иунэу щымытми, архитектурнэ ыкли тарихъ мэхъанэ зилэу алытэ. УФ-м зыкъэухъумэжынымклэ и Министерствэ юфшлэнхэр щырегъэклогых шьолпыр мэхъанэ зилэ культурнэ клэным хэхьэрэ

АР-м и Лышхьэ и ТГ-канал

унэу «Зиньковецкэм и Унэклэ (офицерхэм я Унэ)» заджэхэрэм.

Мыхэм анэмыклэу джырэ уахътэм проект-сметэ тхыльхэр агъэхъазырых джыри унэ заулэу зитарихъ теплэ зэрагъэгъотыжыщтхэм — республикэ гъэзетхэр зычлэтхэу Альтшулерым иуц щаплэщтыгъэр, къэлэ гупчэм ит унитлоу клэлэцлыкы цэ лэаплэр ыкли хэгъэу клоцл юфхэмклэ министерствэм икьюлыкхуэхэм ащыц зычлэтыгъэхэр.

«Ти Президент кьызэрэклогъэтхыгъэмклэ, ижъырэ унэхэр — тилъэпкы зэфэдэныгъэ, лэужжхэм язэпхыны-

гъэ янэпэпльых. Сицыхъэ тель Урысые Федерацием илъэпкхэм якультурнэ клэн икъызтегъэнэн фэгъэхыгъэ программалэр тарихъ унэхэм ягъэклэжынклэ юфшлэныр дгъэлъэшыным зэрэфэлорышлэщтым ыкли мэхъанэ ин зилэ социальнэ, экономическэ пхгъэрылххэри зэшлохыгъэ зэрэхъуцтхэм зеклоным, гъэсэнэгъэм, культурэм, патриотическэ плуныгъэм афэгъэхыгъэху», — кьытхыгъ Къумпыл Мурат.

Мыклогъэу бэрэ щылыным пас

Адыгэ кьуаер мыклогъэу бэрэ щылыным иамал МКЪТУ-м кьыщыхахыгъ. Тиреспубликэ къаклохэрэм ащыщыбэмэ километрэ мин пчыагъэклэ ядэжъ зыдащэным пас адыгэ кьуаер къащэфы. Джы мэфэ пчыагъэрэ гъогум тетыштхэми, ар зытетым тетэу къэбгъэнэжыным илоф нахъ кьызэрыкло хъугъэ. Илэс заулэрэ ащ лэф дишлагъ аспирантэу Къудайнэт Саидэ, ащ игъусагъ инаучнэ лэшхьэтетэу Хьаткьо Зурет.

— Кьуаер бэрэ щылыным иамал къэзыты хъугъэр пшхыми зэрар кьыозымыхыщт кышхоу ащ фашырэ ары. Пектинклэ заджэхэрэ веществор ары нахыбэрэмклэ ар зыхашыкырэ. Ащ хэхъэх хъубэ зэфэшхьафхэри. Ащ нэмыклэу кьэкыхэрэм къаклафырэ псыри хагъахъ, — кьелуатэ МКЪТУ-м имладшэ научнэ юфышлэу Къудайнэт Саидэ. — Пкыгъо гъэнэфагъэу «дозаторклэ» заджэхэрэр кьызфагъэфедэзэ пектин зэхэгъэклухагъэр кьое кылым тыралхъэ. Ащ нэужым гъэгъушхьэплэ шкафым ралхъэ. Сыхъатищым нахыбэп а юфым ыхьырэ. Кышхоу кьуаер тель хъугъэр цыфымклэ шынагъоп, кьуаер изытети зэблихуэрэп. Ащ мэхъанэшхо ил. Джырэ уахътэм диштэрэ технологиэхэр цагъэфедэх ащ фэдэ кышхом игъэхъазырынклэ. Патентыр кьаратыгъах. Мы шыклэр кьыхъэзыхыгъэхэм яцыхъэ тель пшхынклэ щынэгъончъэу щыт кышхор нахъ игъэклоутигъэу гъэфедэгъэнымклэ амалхэр зэрилэхэм.

Апэрэ лыхьым игъэцэклэжынын рагъэжыагъ

пхъэшлэхэм адиштэрэ шыклэхэр агъэфедэх. Транспортыр бэу зэрэщызэблэклэрэ кьыдэльытагъэу, илэсыбэрэ зэшымыкыщт материалхэр гъогушхэм агъэфедэх. Асфальт зэхэгъэхыгъагъэу тельым имызакоу, ащ ычлэгъ члэлэ мыжъо жъгъэй зэхэлъыри зэблахуцт, инфраструктурэр агъэклэжыщт.

Пстэумкли километри 10 агъэклэжыныщтыр. Ащ ишыагъэклэ гъогум ущызеклоныр нахъ лэрыфэгъу ыкли щынэгъончъэ хуцт.

— Мыр Адыгеим икьюшхъэ лъэныкъо зыгъэпсэфылэ чыплэу илэхэм уязыщлэрэ гъогу закъоу щытышхъ, цыфэу тишхольыр исхэми, хьаклэу къаклохэрэми мымаклэу агъэфедэ, — кьылуагъ АР-м и Лышхьэу Къумпыл Мурат.

Адыгеим икьэлэ шхьалэ иклэу Кавказ биосфернэ заповедникым еклурэ гъогоу «А-159» зыфилорэм щыц апэрэ лыхьым игъэцэклэжынын Мыекьопэ районым щырагъэжыагъ.

Транспортымклэ федеральнэ Министерствэм игъогу Гъэлорышлэплэу «Черноморье» зыфилорэм ар епхыгъ. Ащ кьызэрэщалауагъэмклэ, юныгъом и 1-м щыублагъэу и 20-м нэс псыхъоу Шэнтыхъо тель лъэмыджым автомашинэхэр зэрэщызэблэклыхэрэр «реверсивнэ» шыклэм тетэу агъэлорышлэщт.

— Мы псэуалъэр гъогу лыхьым хэхъэ. Юфшлэнхэр ащ зыцыцыкылохэрэ уахътэм автотран-

спортым пас нэмыклэ кьуаплэ гъэпсыгъэн амал щылэн. Ащ фэшлэ мы шыклэр лъэмыджым щыгъэфедэгъэнэу мэхъу. Адрэ кьанэрэм гъогу гъунэхэри кьыхагъэхъанхыгъ щызэблэклыхнэ алъэклыхнэу ашлыщт, — кьышалауагъ Гъэлорышлэплэм.

АР-м и Лышхьэ кьызэрэхигъэщыгъэмклэ, гъогум игъэцэклэжынклэ шэ-

АР-м и Лышхьэ и ТГ-канал

Унэшъо 401-рэ афашыгы

(ИкӀуэх).

МазэкӀэ узкӀэӀэбэжымэ, мэкью-огъум и 24-м кышгъэгъэжыгъэу и 28-м нэс, зэрэдгъэнэфгъагъэм тетэу республикэм ирайонхэм зэкӀэми тащыӀагъ, лэжыгъэ кызыщыгъэкӀырэ мэкьюмэщ чӀыгухэр амброзием зэрэщыау-хъумэхэрэр тыуӀлӀэкӀугъ. Ар нахьыбэу кызыщыкӀэу кыхэд-гъыщыгъэр коцыр, хъэр, натры-фыр, соер, тыгъэгъазэр зы-щалӀэжыгъэр хъызмэтшӀаӀэхэр ары. Бэдзэогъум и 29-м ехъулӀэу шапхъэу щыӀэхэр ыкӀи хэбзэ-гъэуцугъэр амыукъонхэм фытегъэпсыхъэгъэ пэшӀоры-гъэщӀ унэшъо 401-рэ тшӀыгъэ. Укъоныгъэхэр дагъэзыжыгъынхэу ахэм афэдгъэпытагъ. Хъызмэт-шӀаӀэхэм япащэхэм Иофтхъэб-зэ зэфэшгъафхэр адызетэхъэ, шӀокӀ имыӀэу амброзиер зэра-гъэкӀодын фаер агурытэгъаӀо. Хэбзэгъэуцугъэу щыӀэр аукъо зэрэмыхъуцтым, ащ тазыр зэрэпылтым епхыгъэ мэкъэгъэӀу тхъапэхэр пащэхэм афэтэ-гъэхъы, — кыӀуагъ Рустам.

Къэралыгъо инспекторым кызырӀуа-гъэмкӀэ, унашъор зымыгъэцӀкӀэрэ хъы-змэтшӀаӀэхэм япащэхэм тапӀкӀэ суб-сидие аратыщтӀэп ыкӀи къэралыгъо программэхэм ахэлэжъэнхэ альӀкыщтӀэп.

— Комиссием тыригъусэу зэ тыкъекӀокӀыгъ. Мэкью-мэщым-кӀэ Министерствэм план зэхэ-гъэуцэ, ар хъазыр хъумэ ащ ило-фышӀэхэм таригъусэу джыри дӀэкӀыгъо тилӀэщт, унашъор зэ-рагъэцӀкӀагъэр тыуӀлӀэ-кӀужыщт. Лэжыгъэр Ӏуа-хыжыгъы зыхъукӀэ амброзиер ды-раупкӀы. Арышъ, уцыжыгъэр нахъ макӀэ хъун фае. ТигъэӀо-рышӀаӀэ епхыгъэ инспек-торхэм район нэпчӀ Иоф ащашӀэ. Шъофхэм анэмыкӀэу ахэм къоджэ псэупӀэхэм, гъогу напцэхэм амброзиер къащэ-кӀымэ ауӀлӀэкӀу. Ащ фэдэхэр кызышагъэщыкӀэ АР-м псэолӀэшӀынымкӀэ, транспор-тымкӀэ, псэупӀэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хъызмэтымкӀэ и Министерствэ епхыгъэ гъэӀо-рышӀаӀэу Автоторым тхъа-пэхэр фагъэхъы. Мыщ дэжыгъым кыхэгъэщыгъэн фае, амбрози-ем игъэкӀодын епхыгъэ гъумӀы-гъор зыдагъэзыжыгъын залӀэкӀы-щтыр уцыжыгъым илӀэагъэ сан-тиметр 15-м зынэсыкӀэ ары ныӀэп. Мыщ нахъ макӀэмэ, тракторым ыупкӀэщы—

Врачхэм кызырӀорӀэмкӀэ, амброзием аллергии физиӀэ цыфым ежъ-ежыгъэрэ Ӏэзэгъу уцхэр ап-текэм кышщыфынхэ ылӀэкӀыщт. Ау мэфитӀум кыкӀоцӀ ахэм яшӀуагъэ кыземыкӀыкӀэ терапевтым е аллергологым дэжъ кӀомэ нахьышӀу.

КӀарэ Фатим

Бжыхъэм амброзием ичылапхъэхэр ретӀэкъухъэх. Арышъ, мы уцыжъ лӀэпкыгъэр кызыземыкӀурэ цыфхэмкӀэ Ӏоныгъо мазэри щынагъоу щыт. Амброзием кыы-тырэ аллергием кӀуачӀэ зэриӀэм кыхэкӀэу ащ зэ ыгъэсымэджэгъэ цыфыр мы уцыжыгъэр зыдэщымыӀэ чӀыпӀэ чыжъэм кӀуагъэми, а узыр ренэу ыпкыгъынэ-лынэ кыхэнэ. Анахъ цыф узынчъэми мы уз щынагъор кылыгъыӀэсын ылӀэкӀыщт. Ар анахъэу кызырӀэпшӀэщтыр цыфыр къэпсы зэпытэу, ыпэ зэфышӀэу, ыкӀышъо зы-горэхэр кызыхиутыкӀэ ары.

щтӀэп, — кыӀуагъ инспекторым.

Амброзием игъэкӀодын ӀэпӀэдӀэл зышӀыхэрэм хэбзэгъэуцугъэм кызыр-ӀорӀэм тетэу адзекӀох. Цыф кызыры-кӀом административнэ тазырэу сомэ 300-м кышгъэгъэжыгъэу 500-м нэс, ӀэнатӀэ зылыгъым — сомэ 500 — 1000-м, юридическэхэм — мини 5-м кышгъэгъэ-жыгъэу мини 10-м анэс.

— Амброзиер зы метрэм кыы-щегъэжыгъэу метритфым нэс илӀэагъэу илӀэсым зэ къӀкы, — кӀеӀуатэ Рустам. — Ар занкӀэу дӀэкӀыгъы ыкӀи къутамэ-хэр бэу кыыгӀокӀэх, лӀэпсэ пытэ иӀэу екӀыхы. Бэдзэогъу-шы-гъэхъэӀу мазэхэм къэгъагъэ хъу-нэу регъажъэ. Бжыхъэм ехъу-

лӀэу чылапхъэхэр ретӀэкъухъэ. Ащ кӀэу кыынытэкъурэм цы-фым ыпӀэс кыырегъэчъы, нэм нэпсыр кыыкӀегъэкӀы, егъапскэ, ыкӀышъо къэуплӀыжыгъы, егъэ-хъуцӀы. Ахэм адакӀоу жыымы-гъот къареты. Ащ нэмыкӀэу чӀыгум кыытырэ лэжыгъэм кыыщегъаӀэ, джащ фэдэу ам-брозием кӀэу кыынытэкъурэр былымӀусым зыхафӀкӀэ, щэм иӀэшӀугъэ ыкӀи ышъо зӀблехъу, былымылми иягъэ екӀы.

Бжыхъэм амброзием ичылапхъэхэр ретӀэкъухъэх. Арышъ, мы уцыжъ лӀэп-кыгъэр кызыземыкӀурэ цыфхэмкӀэ Ӏоныгъо мазэри щынагъоу щыт. Амброзием

кыытырэ аллергием кӀуачӀэ зэриӀэм кыхэкӀэу ащ зэ ыгъэсымэджэгъэ цыфыр мы уцыжыгъэр зыдэщымыӀэ чӀыпӀэ чыжъэм кӀуагъэми, а узыр ренэу ыпкыгъынэ-лынэ кыхэнэ. Анахъ цыф узынчъэми мы уз щынагъор кылыгъыӀэсын ылӀэкӀыщт. Ар анахъэу кызырӀэпшӀэщтыр цыфыр къэ-псы зэпытэу, ыпэ зэфышӀэу, ыкӀышъо зыгорэхэр кызыхиутыкӀэ ары.

Щынагъоу щыт уцыжыгъэр кыыщыкӀы-рэ чӀыпӀэхэр зэдгъашӀэмэ тшӀоигъоу Мыекъуапэ иурамхэм ащыщхэр къэт-кӀухагъэх. Къэлэ гъунэм щыт чӀылӀэ унэхэм адэжъ чӀыпӀэ зауӀэмэ амбрози-ер къащыкӀэу тӀэгъугъэ ыкӀи сурэтхэ-ри кыытетхыгъэх.

Врачхэм кызырӀорӀэмкӀэ, амброзием

аллергии физиӀэ цыфым ежъ-ежыгъэрэ Ӏэзэгъу уцхэр аптекэм кышщыфынхэ ылӀэкӀыщт. Ау мэфитӀум кыкӀоцӀ ахэм яшӀуагъэ кыземыкӀыкӀэ терапевтым е аллергологым дэжъ кӀомэ нахьышӀу. Ащ нэмыкӀэу амброзием зышӀыхъу-мэгъэным пае нахьыбэрэ зыптхъакӀын фае, тыгъэм пэшӀуекӀорэ нэгъунджэр пкӀэлымэ ишӀуагъэ къӀэкӀоцт. Унэм укы-зыхажыкӀэ псынкӀэу зызӀблӀэхъун ыкӀи пшыгыгъэ щыгъынхэр бгыкыжыгъынхэ фае.

Амброзиер бэу кыыщыкӀыгъэр, ар жъугъэу зыщыкӀэгъэгъэн ылӀэкӀыщт чӀыпӀэхэм гу альышъутагъэмэ, джащ фэдэу мыщ епхыгъэ упчӀэхэр шыуӀэмэ, телефон номерхэу (861 220-07-04-мкӀэ; 861 222-95-73-мкӀэ) е электрон адресэу rshn38@fsvps.gov.ru зыфилорӀэмкӀэ Гъэ-лорышӀаӀэм специалистхэм зафэжъу-гъэзэн шыуӀлӀэкӀыщт.

КӀАРЭ Фатим.

Лъэпкъхэр зэрэпхых

Анахь дахэр къыхахыным фэшл лъэпкъхэр зэнэкьокьугъэх, яшэн-хабзэхэр хэгъэгум шүлэгъоу фырылэр, унагъом зэфыщытыклэу илгыр, лэжыгъэм икьэгъэклын фэгъэхыгъэ десэхэр лэпэласэхэм къагъэлъэгъуагъ. Общественнэ зэхыхъу «Зекло Адыгеир» зыфилорэр ащ клэщакло фэхъугъ. Псэуплэу Натырбые изыгъэпсэфылэ парк «Адыгэ макъэри» еблэгъагъ.

Кошхэблэ район администрациер илэпылэгъоу общественнэ зэхыхъу «Зекло Адыгеим» лффтхэбзэ гъэшлэгъон зэхыщакъ. Республикэм ирайон зэфэшхыафхэм къарыкыгъэ нэбгырэ 300 фэдиз ащ хэлэжъагъ, чыплэ 20 зэхыщакъ. Зэхыхъэм къеклоплагъэх: лэпэласэхэр, чыгулэжъхэр, бжыахъохэр, былыммахъохэр, пцэрыхъахъохэр, къоешыхэр, зеклоным хэщакъхэр, лэпэщысэ зэфэшхыафхэр зышыхэрэр.

Хъаклэхэм апае концерт гъэшлэгъон, лъэпкъ зэфэшхыафхэр зыхэлэжъэгъэ хорывод къашьор, ошх къешхыным фэгъэхыгъэ «хъанцэгъуащэр», лъэпкъ гъомылапхэм ихэлэн ыкли нэмыкл лффтхэбзэхэр рагъэклокыгъэх. Зэхыхъэм иклэщаклохэм залудгъэклагъ.

— Мыщ фэдэ лффтхэбзэ ящэнэрэу зэхэтэщэ. Мыгъэ Кошхэблэ районыр загъэпсыгъэр ильэс 90-рэ Натырбий ильэс 55-рэ зэрэхъурэм афэгъэхыгъэу зэхыхъэр зэхэтщакъ. Пшыз шьолпырым ыкли Адыгеим ялэпэласэхэр непэрэ фестивалым къеклоплагъэх. Лъэпкъ зэфэшхыафхэм яшэн-хабзэхэр къагъэлъагъо, лэпэщысэхэм ашын идесэхэр цыфхэм лъэшэу ашлогъэшлэгъон. Талэклэ хъугъэшлэгъэ зеклоным ыльэныкьоклэ лффтхэбзэ гъэшлэгъонхэр зэхэтщэнхэу тыфай. Нэмыкл зыгъэ-

псэфыклэ шыклэу цылэхэр ядгъэлъэгъу тшолгъу, — **кылуагъ Адыгеим изекло-къэбарлыгъэлэс гупчэ ипащэу Ольга Ивановам.**

Егъэджэнхэм ахэлэжъэхэрэр нэлуасэ зэфэхъугъэх, шъхадж зыхэлэжъэ шолгъо лффтхэбзэр ыгъэнэфагъ. лффыр егъэжъагъэ хъунымклэ лъэныкьоу къыдыхалытэщтхэр зэхафыгъэх. лэпэласэхэм ягуапэу десэхэр рагъэклокыгъ. Ащ хэлэжъэрэ нэбгырэ пэпчэ ылэклэ ышлыгъэр шлухъафтынэу къыратыжъыгъ.

— лффтхэбзэу зэхэтщакъэм мурад шъхалэу илэр хъаклэу Адыгеим къеблагъэхэрэм ядгъэлъэгъуштым изэмылэужыгъагъэ нахыбэ тшын фаеу зэрэщытыр ары. Джащ фэдэу цыф гъэшлэгъонхэр, лэпэлэсэныгъэ ин зыхэлэхэр ядгъэшлэнхэр типшэрыл. Ащ ишлуагъэклэ тишъолпыр зеклохэр нахыбэу къетцэлэщтхы, — **къыхегъэщы общественнэ зэхыхъу «Зекло Адыгеим» хэтэу, лффтхэбзэм иклэщакломэ ащыщэу Марина Мельник.**

«Хвастовня» зыфилорэ я III-рэ Гъэмэфэ фестивалыр Адыгеим и Кошхэблэ район цызэхыщакъ. Урыс, адыгэ, къээзэкъ, таджик, ермэл лъэпкъхэм ящакъу зэлухыгъэхэр псэуплэу Натырбые къыщызэлухыгъ.

Джащ фэдэу зэхэщаклохэм пшырылэу зыфагъэуцужырэр зеклоным изегъэушъомбгъун республикэм ирайонхэр зеклэ хэщэгъэнхэр ары. Непэ Мыекьопэ районыр зеклоным игупчэу алытэми, хъаклэхэм гъэшлэгъоныбэ къуаджэхэми къащяжэ. Ахэм яамалхэр къэгъэлъэгъогъэнхэмклэ ыкли шьолпырым къыхэхэрэм адэлэжъэнхэм фэгъэхъазырыгъэнхэмклэ проектум ишлогъэшхо къэкло. Непэ ащ чанэу хэлэжъэ Кошхэблэ районыр, анахъэу къуаджэхэу Еджэркъуай, Фэдз, Кошхэбл, псэуплэу Натырбые. Джырэ зеклом чылопс закъор арэп шлогъэшлэгъоныр, шьолпырэу къыздэклуагъэм щыпсэуэрэм ящылэклэ-псэуклэ, лъэпкъ шхыныгъоу цызэрэхъэхэрэр зэригъэлъэгъухэ шолгъу. Мыщ фэдэ лффтхэбзэм зеклоным зиушъомбгъунымклэ мэхъанэшхо ил. Адыгеим щыпсэурэ лъэпкъхэм загъурылоныгъэу азыфагу илгыр къеклоплагъэхэм аушэтын амал ялагъ. Кошхэблэ районым зэхыщэгъэ щакъум иланэ адыгэ хъалыжъохэр, хъакухъалыжъохэр, хъалыур, къурамбийхэр ыкли нэмыкхэр къытырагъэуцагъэх. Ари зеклохэм уапэгъокын зэрэплэпкъыштым изы шыс.

Гъэ къэс фестивалым хэлэжъэрэ Лышэ Ахьмэд идесэхэр гъэшлэгъоныгъэх. Пхъэм псэ зэрыпытым ищысэхэр къаригъэлъэгъугъ, пкъыгъо пэпчэ тарихъ гъэнэфагъэу пылпыр къафилотагъ. Егъэджэнхэр анахъ гъэшлэгъонэу зэхыщакъ, цыфыбэ зэрищэлэагъ.

Ильэс 50 хъугъэу Адыгеим щыпсэурэ таджик пльжъэу Рахъ-

мэт иунагъо игъусэу лэнэ дахэ къызэлуйхыгъ. Таджикмэ ашырэ пловыр, псыжъо хъалыжъор, къуае зыдэлъ хъакухъалыжъор хъаклэхэм апагъохыгъ. Анахъэу щай зэрэшъохэрэ лъэпкъ хъакъу-шыкьухэр нэм къыкылдэщтыгъ.

Фестивалым изэхэщаклоу Ольга Ивановар лффтхэбзэ гъэшлэгъонэу «Открытки по всему миру» зыфилорэм хэлэжъагъ. Ягупсэхэу къэралыгъо зэфэшхыафхэм ащылэхэм писъмэ афатхын амал зеклохэм ялагъ.

Мыекьуапэ икыгъэ Цукьо Светланэ ипхъорэлъф цыклу Адыгеим ильэпкъ зэфэшхыафхэм яшэн-хабзэхэр ригъэлъэгъунэу къэклуагъ.

— Лэужжэм ядгъэлъэгъурэ гъогум рыкложтхы. Шыгъыжъые зыблэрэми, лэнэ хъурае пхъэм хэзышыкьырэми, хъакухъалыжъоу пцэрыхъахъом ыгъахъэрэми ауасэ къытклэхъухъэхэрэм ашлэн фае. Зэхыхъэ пэпчэ зыклэ гъэшлэгъон горэ къыхэлпхышт, — **кылуагъ Цукьо Светланэ.**

Фестивалэу «Зыщытхъужыныр» «Къуаджэм къыщэжъэрэ лффыгъохэм яеджап» зыфилорэ проектум къыдыхэлъытагъ. Апэрэ лффтхэбзэр Джэдэжэ районым ипсэуплэу Гончаркэ кымафэм щыклуагъ, ятлонэрэр гъатхэм Мыекьопэ районымклэ Каменномостскэм щыреклокыгъ. Джы къэклопкъыкложт бжыхъэм зэхыщакъ.

**ЛЪЭПШЫКЪО
ФАТИМ.**

Сурэтхэр авторым иех.

Къужъым и Мафэ хагъэунэфыкIышт

Адыгэ къужъым и Мафэ Мыекъопэ районым изыгъэпсэфыплэу, зеклохэм яклэсэ чыплэхэм ащыцэу, псыкъефэхыплэу Рыфабгъо дэжы илъэс 13 хъугъэу шыхагъэунэфыкIы.

Шышхъалум и 10-м мэфэкIыр аублэшт. Сыхъатыр 11-м Iуашхъэм тет къужъ хатэм шлоигъоныгъэ зилэ зеклохэр дэклоешты. Адыгейм, КъБР-м, КъЧР-м, Тьркуем, Ставрополь краим къарыкIыгъэхэр ащ хэлэжэщты. Адыгэ лъэпкъым ишэн-хабзэхэм, ишхынхэм, итарихъ ыкIи икультурэ нэлъасэ афэхушты.

Рыфабгъо къызыщегъэу бгышхъэм узидэкIуаекIэ ижырэ адыгэ къужъе чыгхэр хэтых. Анахыжъым илъэс

250-рэ ыныбжъу мэфэкIым изэхэщаклохэм хагъэунэфыкIы. Къужъым и Мафэ изэхэщэн клэщакло фэхугъэр компаниеу «Руфа-тур» ипашэщтыгъэу, этнотуризмэм тишъолъыр зыщиушъомбгъуным ишъыпкъэу дэлажэщтыгъэу Бибэ Мурат. Джы ишхъэгъуэу Нуретрэ ыпхуэху Заремэрэ Анерэ ятэ ипроект лъагъэкуатэ.

Хабзэ зэрэхугъэу, мэфэкIыр гъэшлэгъонэу зэхэщэшт. ЫпэкIэ къызэрэтIуагъэу, ижы-

рэ адыгэ къужъхэм яплъынхэу Сырыфыбг зекло куп дэклоешт, къужъэу къапытэкъугъэхэр къащыпшты. Зэхэщаклохэм мы чыгым тарихъэу пылър къалотэшт. Орэдыло-къэщокло купхэм мэфэкI концерт къатышт, къужъым хэшлыкIыгъэ шхыныгъо зэфэшхъафхэмкIэ хыкIэхэр агъэшлэщты, къужъыпс чылэр апагъохышт.

Ифтхъабзэм хэлэжээнхэу шлоигъоныгъэ зилэ пстэури зэхэщакломэ рагъэблагъэх.

Хыишъэ зыпыль пхъуантэм и Маф

Шышхъалум и 4-м зимафэ хагъэунэфыкIыр пхъуантэр адыгэ лъэпкъым ихыишъэ зы IуданакIэу хэщыгъэ хъугъэ.

Илэшгъэ дахэм къешлэкIыгъэ дунаим чыплэ гъэнэфагъэ щыбытыгъ. Шыгынхэр, Iашэхэр ыкIи нэмыкI пкъыгъохэр зыдалхъэщтыгъэ пхъэм хэшлыкIыгъэ пхъуантэр тарихъым къыхэнагъ. Ащ шыгынхэр, адыгэ гъомылапхэр рызэрэхэщтыгъ. ХыкIэщыр къыгъэкIэ-ракIэу, псэолъэ дахэу унэм итыштыгъ.

Ллэшгъэу зыныбж пхъуантэр непэрэ мафэм нэс къыгъэнэжыгъ къуаджэу Пшычэу щыпсэурэ ХыкIэмыз Фатимэ.

— Тиadyгагъэ унэгъо лъачIэм къыщегъэ, — **ело Фатимэ.** — Шэн-хабзэ гъэшлэгъонэу адыгэхэм ахэлъым ащыщ пхъур зыдакIокIэ ищыгын ахыжъэу, агъэтысачэу. Сянэжъэу Мэрэ тыкIэ Гошпакъэ ипхъуантэ хыишъэ пыль. Пшъэшъэжыгъэ ныбжыкIэу илъэс 16 нахъ ымыныбжъэу, репрессием хэфэгъэ Осетием икIыжыгъэгъэ Гумэхэм яунагъо Пшыжъхъаблэ гъэ-

былпыгъэкIэ къэкIуагъэхэм яклалэ Iуки, шIу зэрэлъэгъухи, дэкIуагъ. Унагъом япхуэ закъо гъогу чыжъэ зэрэтэхъэрэр ягухэкIэу, пхъуантэм ищыгынхэр, унэгъо хъап-щыпхэр фыдаугъогагъ. Къэтэбэ саемрэ тыжыкIы бгырыпхэу телъымрэ ллэшгъуныкIом зэрехъагъ. Анахъэу гъогу гъомылэу хыалыгъу-хъакушэрэ кIое гъугъэрэ афыдалхъагъэм гъогум тхъамэфитIурэ тетыгъэ ныбжыкIэхэм афырыкIугъэу къалотэжы. Сянэжъ тыдэ зигъэзагъэми, пхъуантэр къыдекIокIыгъ. Илъэс шъэныкIо тешIагъэу, Пшыжъхъаблэ къагъэзжы унэ зыщашIым, апэрэу унакIэм хыишъэ зыпыль пхъуантэр ригъэуцагъ. Опсэфэ ар илагъ, гукъэкIыжъэу ыгъэлъэплагъ. Сянэжъ инэлэеплэу пхъуантэр къызэтэзгъэнагъ. ЗэбгырытэкIурэ пхъуантэм телэзжыгъ.

Пшъэшъэ ныбжыкIэ зэрыс адыгэ унагъом пхъум ипхъуантэ

жъэу ыгъэхъазырынэу ригъа-жэщтыгъ. Пшъашъэр унагъо ехъэфэкIэ фахыжыщты шыгынхэр, плэ клэпъын дахэхэр, дышъэ е тыжыкIы IуданэкIэ хэдыкIыгъэ лэплэкIэхэр, унэгъо Iэмэ-псымэхэр ащ фыдиугъуаештыгъ.

Пхъонтэшхэхэм хыалыгъу— хъакушэр, шэлэмэ-хыалыжыохэр адизэу нысэм илахыпхэм арагъэхыштыгъэх. Ащ ипэгъокIэу пхъуантэмэ джэнапхъэхэр къадальхъажыштыгъ.

Тышым мазэрэ мезитIурэ нысэр къэтыштыгъ. Iахылхэр, гъунэгъухэр къэтэщтыгъэх, къагъэтысачэти, нэбгыриш игъусэу къащэжыштыгъ. Пшы-гуащэхэм, пшыпхуэ-пшыкIохэм яшIухафтынхэр пхъуантэм дэлъэу къафихыжыштыгъ. Былым бэу къыфыштыгъ. Сэмэркъэу гуащэм ылоштыгъэу къэбар ахэлъ: «синысэ пчъаблэм дэмыфэу згъэкIуагъэ, IэкIокIым икIынэу къэкIожыгъ».

Нысэм ипхъуантэ къызэтырахыти шыгынхэр къэзыхыжыгъэмэ ащыщ горэ ащ клэрыуцоты шыгынхэр къыдихызэ къэкIоллагъэмэ аригъэлъэгъуштыгъ. Ащ фэдэу шыгынхэр изырызыгъоу джы къагъэлъэгъожхэрэп. Мыщ ягъусэу хыалыжы пхъуантэр, тхъурбай пэлькъао ыкIи клэнкIэ хыалыу матэхэр тышым къырахэу хэбзагъэ. Мэл укIыгъэр, бахъсымэр благъэхэм къафащэщтыгъ. Ар тыдэ щыпсэурэ адыгэхэми агъэцакIэщтыгъ.

Пхъуантэм дэлъ шыгынхэр, IапIэхэр къэзыхыжыгъэхэр

ахыкIэх, шIухафтынхэр араты, хабзэм тетэу къагъэкIотэжыкIы.

Ащ фэдэ нысэщэ клыхъэ-лыхъэхэр джы щылэжъхэп, къэхъыжыгъэ игъэкIотыгъэри щагъэтыжыгъэх. Ау лъэпкъым ихыишъэ къыхэкIыгъэ пхъуантэм джырэ мафэхэми шыгын рахыжыкIы.

Шылэныгъэр ыпэкIэ лъэкIуатэ, зэхэщакIыныгъэхэр фэхъу. Шхын пхъуантэхэр цыфмэ зэрэхэжхэрэп, ау нысэм ищыгынхэр пхъонтэ зэтет дахэхэм адэлъхэу къахыжыкIы.

ЛЪЭПШЫКIО Фатим.

Сурэтыр: ХыкIэмыз Фатимэ ихъарзынэщ.

Редакцием къатхырэ псымэхэр

Шэныгъэу сагъэгъотыгъэр щыIэныгъэм къыщысшъхъэпагъ

Республикэм иеджэлэ анахыжъхэм ащыцэу Адыгэ клэлаегъэджэ колледжым ллэшгъу тарихъ къызэрэзэри-нэкIыгъэр шлэхэу хигъэунэфыкIышт.

Шэн-хабзэшIу пытэхэр зыщыгъэу-цугъэхэу, джырэ лъэхъаным диштэрэ егъэджакIэм тетэу, шъхыкIа-фэ къэзылэжыгъэ клэлаегъэджэ

пэрытхэр зыщаугъоигъэхэ чыплэу мыр щыт.

Клэлаегъэджэ гъэсэнэгъэм лъэхъан пэпчэ еж пшъэрыл гъэнэфагъэхэр

къегъэуцух, клэлаегъэджэр зэрыгъозэн фэе шапхъэхэр агъэлъэшы, ау мы колледжым щызымышъокIэу къанэрэр зы — зипредмет хэшлыкI фызилэ специа-листхэр къызэригъэхъазырхэрэм дакIоу, сабыйхэр шIу алъэгъунхэм фегъасэх. Къыдэхугъэм къыщымыуцоу джыри ыпэ зэрэригъэхуштым ыуж ит.

Зинасып къыхыи клэлаегъэджэ колледжым щеджагъэхэм сэри сачыщ. Ар къызысыуыгъэр мыгъэ илъэс 17 мэху, ау сигукъэкIыжхэр кIуасэхэрэп. Клэлаегъэджэ дэгъу дэдэхэм илъэс 14 — 15

нахъ тымыныбжъэу талэклафи, таплугъ, тагъэсагъ, шлэныгъэу тагъэгъотыгъэр щыIэныгъэм къыщытшъхъэпагъ. Ахэм ацIэ къесломэ шлоигъу: сикураторыгъэу Тлэшъу Фатим Анзор ыпхъур, Шэртэнэ Хана Нухъэ ыпхъур, АнзэрэкIо Светланэ Аскэрбий ыпхъур, Тхъабысымэ Фатимэ Умар ыпхъур, Шэуджэн Светланэ Мыхъамодэ ыпхъур. Мыхэм лъэ-шэу сафэраз, сыгу шIу-кIэ илэышты. Шлэныгъэу сагъэгъотыгъэр сищыIэныгъэ гъогу лъэшэу къыщысшъхъэпагъ.

ЦЭЙ Саида.

Адыгэ тхаклохэу шышхьэлум кьэхьугьэхэр

Льэпкь литературэм ялахь ин хэлъ

КІЭРЭЩЭ

Тембот

(1902 — 1988)

Шышхьэлум и 16-м,
1902-рэ ильэсым
Адыгеим ит кьуа-
джэу Коцхьаблэ кьы-
щыхьугь.

1920-рэ ильэсым я II-рэ
шъуашэ зилэ еджапэр кьыу-
хыгь. Адыгэ автоном хэкур
1922-рэ ильэсым зэхэщэгъэ
зэхьум, РКП(б)-м изэхэщэкӀо
бюро партийнэ документхэм
язэдзэкӀын фэгъэзэгъагь, 1923-
рэ ильэсым щегъэжьагъэу кьы-
дэкӀыштыгъэ льэпкь гъэзетэу
«Адыгэ макъэм» илофышлагь.
1929-рэ ильэсым Т. Кірашэм
Московскэ промышленнэ-эконо-
мическэ институтыр кьыухыгь,
ащ пьдзагъэу хэку гъэзетхэм
яредакторэу, Адыгэ тхылъ те-
дзаплэм, научнэ-исследовательскэ
институтым ядиректорэу

Кіэрэщэ Тембот
1923-рэ ильэсым
щегъэжьагъэу кьыдэ-
кӀыштыгъэ льэпкь гъэ-
зетэу «Адыгэ ма-
къэм» илофышлагь,
иредаторыгь.

щытыгь, Краснодар кӀэлэгъэджэ
институтым щыригъаджэ-
щтыгъэх.

1925-рэ ильэсым иапэрэ рас-
сказэу «Аркъ», 1934-рэ ильэсым
рассказхэр зыдэтхэ сборни-
кэу «МэщыкӀо ишхьакӀу» кьы-
дэкӀыгъэх. Романэу «Щамбул»
1939-рэ ильэсым итхын ыухыгь.
«Насыным игъогу» («Дорога к
счастью») зыфилорэ романым
1948-рэ ильэсым СССР-м и
Къэралыгъо премие кьыфагъэ-

шъошагь. Ащ кьыкӀэлъыкӀуагъэх
романхэр, повестьхэр, новел-
лэхэр ыкӀи рассказхэр. Ильэс
60-м тхаклор зафэу, гъэбэжьоу
щылэжьагь льэпкь литературэм.
Итхыгъэ хэшыпыкӀыгъэхэр томи-
щэу, томитӀоу, зы томэу кьы-
дэкӀыгъэх. Т. Кірашэм ипро-
изведениехэм янахьыбэр уры-
сыбзэкӀэ, украинабзэкӀэ, чехы-
бзэкӀэ, китаибзэкӀэ зерадзэ-
кӀыгъэх.

Тхаклор адыгэ льэпкь кӀэнэу
фольклорым иугъоин ишъып-
кӀэу хэлэжьагь, джащ фэдэу
усакоу ХьаткӀо Ахьмэд игъусэу,
гурыт еджаплэхэм апае адыгэ
литературэмкӀэ апэрэ учебни-
кищыр зэдызэхэагъэуцагь. Мы
экӀэми аготэу Кірашэр об-
щественнэ иофышлэхуагь, хэку
Советым идепутатэу, партием
ия XX-рэ зэфэс иделегатэу
щытыгь, кӀэралыгъо тын лъа-
плэхэр — Лениным иорден,
Октябрьскэ революцием иор-
ден, ЛэжьэкӀо Быракъ Плъы-
жым иорден кьыфагъэшъо-
шагъэх.

Кіэрэщэ Тембот Мыхьамэт
ыкӀор 1934-рэ ильэсым щегъэ-
жьагъэу СССР-м итхаклохэм
я Союз хэтыгь.

ТЕУЦОЖЬ

Цыгъу

(1855 — 1940)

Шышхьэлум и 15-м,
1855-рэ ильэсым Теу-
цожь районым ит кьуа-
джэу Гьобэкьюае кьы-
щыхьугь.

Анахь охътэ гъуй-сыим кьы-
хэхъухагь, икӀэлэцӀыкӀугъом
кьыщегъэжьагъэу лахъоу, чырэу
ыкӀи шъуашлэу кьыхыгь.

Исабынгъо дэдэм кьыщегъэ-
жьагъэу адыгэ усэн-орэдусы-
ным фэщэгъагь, зэкӀэ ыльэгъоу,
зэхилэу, ыгукӀэ ыщэчырэр усэ-
кӀэ кьылоу, лэжьэкӀо кьызыр-
кӀохэм ящылэныгъэ мыпсынкӀэ
аригъашлэ шлоигъуагь.

Октябрэхом, Совет хабзэм
яхъатыркӀэ, льэпкь цӀыкӀухэм

тхэкӀэ-еджэкӀэ амал агъотыгь;
ащ ыпӀэкӀэ, жэрыло творчеством
ишлуагъэкӀэ, ягупшысэ самэхэр
кьаухъумагь. Цыгъо пасэу усэ-
ныр ригъэжьэгъагь, я XIX-рэ
лӀэшлэгъум ыгузэгум пщыхэм-
рэ оркъхэмрэ мэкъумэщылэ-
хэр зерапэуцужыгъэхэр орэд
Цыгъо ышлыгъагь, ыужым ар

1980-рэ ильэсым,
льэпкь усакоу
кьызыхьугъэр ильэси
125-рэ зэрэхьурэм
ипэгъокӀэу, икьуа-
джэу Гьобэкьюае
Теуцожь Цыгъо или-
тературнэ Унэ-музей
кьыщызэлухыгь.

усэклошхом нахь кьызылуи-
хы, кьылозэ, поэмэу «Пщы-оркъ
зау» атхыгь.

Льэпкь усэклошхоу Теуцожь
Цыгъо гурышэ-гупшысэ гъэшлэ-
гъон илагь, 1935-рэ ильэсым
кьалэу Ростов-на-Дону совет-
скэ тхаклохэм якрай конферен-
циеу шылагъэм хэлэжьагь ыкӀи
кьыщыгушылэу. «ЩылэкӀэжым-
рэ щылэкӀэклэмрэ» зыфилорэ
усэ-псалъэр кьыщишлыгь.

1939-рэ ильэсым Теуцожь
Цыгъо ЛэжьэкӀо Быракъ Плъы-
жым иорден кьыфагъэшъо-
шагь. Мы ильэсым ащ поэмэу
«Родинэр», «МафэкӀо Урыс-
бый» ыусыгъэх. 1940-рэ ильэ-
сым Цыгъо ыусыгъэхэр зыдэт
тхылъ урысыбзэкӀэ кьыдэкӀыгь.
1939-рэ ильэсым кьыщегъэжьа-
гъэу Теуцожь Цыгъо СССР-м
итхаклохэм я Союз хэтыгь.

1980-рэ ильэсым, льэпкь
усакоу кьызыхьугъэр ильэси
125-рэ зэрэхьурэм ипэгъокӀэу,
икьуаджэу Гьобэкьюае Т. Цыгъо
илитературнэ Унэ-музей кьы-
щызэлухыгь, ильэс 44-рэ хъу-
гъэу ар дахэу мэлэжэ, имэфӀкӀ
инхэм атефэхэу иусэхэр адыга-
бзэкӀэ ыкӀи урысыбзэкӀэ кьы-
дагъэкӀыгъэх.

БАХЪУКЪО

Ерэджыб

(1922 — 2009)

Шышхьэлум и 20-м,
1922-рэ ильэсым кьуа-
джэу Джамбэчыне кьы-
щыхьугь.

Адыгэ кӀэлэгъэджэ технику-
мыр, ащ ыужылоу МыекӀопэ
кӀэлэгъэджэ институтыр (1952)
ыкӀи 1956-рэ ильэсым Красно-
дар кӀэлэгъэджэ институтым
филологиемкӀэ ифакультет кьыу-
хыгъэх. КӀэлэгъэджэ ыкӀи
кьуаджэу Еджэркьюае игурыт

еджаплэ ипащэу, Джамбэчыне
гурыт еджаплэм кӀэлэгъэджэу,
завучэу ялагь. БахъукӀо Ерэд-
жыбэ икьуаджэу Джамбэчыне
дэт тарихь-этнографическэ му-
зеим изэхэщэкӀуагь, ипэцагь,
кӀэлэгъэджэ иофшлэным ивете-
раныгь.

1963-рэ ильэсым кьыщегъэ-
жьагъэу ытхыхэрэр хиутышты-
гъэх. Тхаклоу ытхыгъэ повесть-
хэр адыгабзэкӀэ «Гьогууан»,
«Льышлэжьхэр», «Янэрэ ыпхъу-

БахъукӀо Ерэджыбэ
Хэгъэгъу зеошхом хэ-
тыгь, Щытхьум иор-
ден ия III-рэ шъуашэ
ыкӀи Хэгъэгъу зеош-
хом иорден кьыра-
тыгъэх.

рэ», мыхэм анэмыкӀхэри, та-
рихь романэу «БолэтыкӀо
Джамболэт», тхылэу «Джам-
бэчый», литературэмкӀэ я 5
— 6-рэ классхэм апае тхылъ-
хэр кьыдигъэкӀыгъэх. БахъукӀо
Ерэджыбэ Хэгъэгъу зеошхом
хэтыгь, Щытхьум иорден ия
III-рэ шъуашэ ыкӀи Хэгъэгъу
зеошхом иорден кьыратыгъэх.
БахъукӀо Ерэджыбэ АР-м
культурэмкӀэ изаслуженнэ иофы-
шлагь, 2000-рэ ильэсым щегъэ-
жьагъэу Урысыем итхаклохэм
я Союз хэтыгь.

ЛЪЭПЦІЭРЫШЭ

Хьалид

(1938 — 2011)

Шышхьэлум и 1-м,
1938-рэ ильэсым кьуа-
джэу Тэхьутэмыкьюае
кьыщыхьугь.

Гурыт еджаплэр кьызеухым,
литӀофышлэу Тэхьутэмыкьюе
район гъэзетэу «Знамя комму-
низма» ыкӀи Теуцожь райгъэ-
зетэу «По ленинскому пути»
яредакциехэм отдел пащэу иоф
ащишлагь.

1967 — 1974-рэ ильэсхэм
хэку гъэзетэу «Адыгейская

правда» зыфалоштыгъэм ивы-
пускакӀэу, илитературнэ ио-
фышлэу, пшъэдэкӀыжэ зыхьырэ
секретарэу щылэжьагь.

1974 — 1987-рэ ильэсхэм
нэс Адыгэ хэку исполкомым и
Тхьаматэ илэпылэгъугь. 1987-м
щегъэжьагъэу 1996-рэ ильэсым
нэс Адыгэ республикэ тхылъ
тедзаплэм иредатор шхьэлэагь,
2007-рэ ильэсым ищылэ мазэ
кьыщегъэжьагъэу журналэу
«Литературная Адыгея» ире-
дакторыгь.

ЛъэпцӀэрышэ Хьалидэ 1986-
рэ ильэсым кандидат диссерта-
циер кьыушыхъатыгь, фило-
логие шлэныгъэхэмкӀэ канди-
датыгь.

Ытхыхэрэр 1967-рэ ильэсым
щегъэжьагъэу хиутыштыгъэх. Ар
научнэ-критическэ статьяхэм,
литературнэ портретхэм, тхылъ-
хэм ягушылэпэхэм, льэпкь ли-
тературэм иофыгъохэм афэ-
гъэхыгъэхэм, рецензиэхэм ыкӀи
эссехэм яавторыгь, иофшлэкӀо-
шхуагь, гъэзет ыкӀи журнал
зэфэшхьафхэм а зэкӀэ кьащы-
хиутыштыгь.

Хьалидэ адыгабзэкӀэ зери-
дзэкӀыгь Натхьо Къадыр иро-
манэу «Отчужденные» зыфило-

ЛъэпцӀэрышэ Хьали-
дэ 1986-рэ ильэсым
кандидат диссерта-
циер кьыушыхъатыгь,
филологие шлэны-
гъэхэмкӀэ канди-
датыгь.

рэр, урысыбзэкӀэ — Коцбэе
Пщымафэ ирассказэу «Детские
игры».

ЛъэпцӀэрышэ Хьалидэ бас-
нэхэр, рассказхэр ыкӀи новел-
лэхэр зыдэт сборник «Хьантлэр-
кӀо лыхъужэ» ылоу (1991),
«Литературэм итерминхэмкӀэ
гушылалъ» (гъусэ илэу) кьыди-
гъэкӀыгъэх.

Ар Адыгэ Республикэм куль-
турэмкӀэ изаслуженнэ иофы-
шлагь, 1997-м щегъэжьагъэу
Урысыем итхаклохэм я Союз
хэтыгь.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2024-рэ илэсым бэдзэогъум и 30-м ыштаг

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Законэу N 281-р зытетэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылааг» зыфилоу 2023-рэ илэсым тыгъэ-гъазэм и 12-м кыдэклыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуэуцугъэ зэхьогъыгъэхэр, 2023, N 12; 2024, N 3) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья ия 1-рэ лахь мыщ тетэу тхыгъэнэу;

«1. Адыгэ Республикэм 2024-рэ илэсымклэ иреспубликэ бюджет мыщ фэдэу ухэсыгъэнэу;

1) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет пстэумкли сомэ мин 43026226.9-рэ хьурэ хахьо илэнэу кырадзэ, ащ хэхьэх сомэ мин 20594824.5-рэ хьурэ хэбзэлахь ыкли мыхэбзэлахь хахьохэр, зэрамыгъэ-зэжышт ахьщэр сомэ мин 22431402.4-рэ;

2) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихьарджхэр сомэ мин 45841352.4-рэ хьунхэу;

3) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет зыщыклящтыр сомэ мин 2815125.5-рэ.»;

2) а 1-рэ статья ия 2-рэ лахь:

а) а 1-рэ пунктым хэт пчъагъэу «28134124.6-р» пчъагъэу «28349690.0-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «11020920.4-р» пчъагъэу «11029435.3-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «28076929.0-р» пчъагъэу «28264176.4-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «9769886.9-р» пчъагъэу «9778351.4-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 2-рэ пунктым хэт пчъагъэу «28476388.0-р» пчъагъэу «28691953.4-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «28626128.4-р» пчъагъэу «28813375.8-кля» зэблэхьугъэнэу;

3) я 6-рэ статья ия:

а) я 3-рэ лахым хэт пчъагъэу «890557.8-р» пчъагъэу «1078412.2-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 4-рэ лахым ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «375402.5-р» пчъагъэу «221016.7-кля» зэблэхьугъэнэу;

в) я 5-рэ лахым хэт пчъагъэу «1782238.3-р» пчъагъэу «1914603.3-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу

«1150580.7-р» пчъагъэу «1405212.3-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «984326.0-р» пчъагъэу «1243835.6-кля» зэблэхьугъэнэу;

г) я 6-рэ лахым хэт пчъагъэу «12579167.2-р» пчъагъэу «13250984.1-кля» зэблэхьугъэнэу, пчъагъэу «9141141.5-р» пчъагъэу «9201141.5-кля» зэблэхьугъэнэу;

4) я 7-рэ статья ия 1-рэ лахь ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу 4788994.7-р» пчъагъэу «5427269.5-кля» зэблэхьугъэнэу;

5) я 8-рэ статья ия:

а) а 1-рэ лахым ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «1290154.0-р» пчъагъэу «1289822.5-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 3-рэ лахым ия 1-рэ абзац хэт пчъагъэу «5405674.6-р» пчъагъэу «5567555.3-кля» зэблэхьугъэнэу;

в) я 3-рэ лахым ия 8-рэ пункт хэт пчъагъэу «182305.9-р» пчъагъэу «344186.6-кля» зэблэхьугъэнэу;

г) я 9-рэ лахым ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «5445018.5-р» пчъагъэу «5877019.9-кля» зэблэхьугъэнэу;

д) я 9-рэ лахым ия 2-рэ пункт иподпунктэу «а»-м хэт пчъагъэу «1921489.7-р» пчъагъэу «1981489.7-кля» зэблэхьугъэнэу;

е) я 10-рэ лахым ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «237441.9-р» пчъагъэу «265708.2-кля» зэблэхьугъэнэу;

ж) я 10-рэ лахым хэт пчъагъэу «50000.0-р» пчъагъэу «100000.0-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 10-рэ статья ия 1-рэ лахь:

а) а 1-рэ абзацым хэт пчъагъэу «728408.8-р» пчъагъэу «788095.5-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 2-рэ пунктым мыщ фэдэ къэлауаклэ зилэ подпунктыкляу «г-р» хэгъэхьогъэнэу;

г) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо граждан кылыкьушлэхэм ыкли муниципальнэ кылыкьушлэхэм якомпонентце кыхиуытэрэ лфхэм яхэхьоныгъэ фэгъэзагъэхэм»;

7) я 11-рэ статья ия 1-рэ лахь:

а) а 1-рэ пунктым мыщ фэдэ къэлауаклэ зилэ подпунктыкляу «у-р» хэгъэхьогъэнэу;

«у) мэкьумэщ товархэр къэзышыхэрэм тырагъэ-клядагъэм изы лахь афэлъэгъужьыгъэнхэм»;

б) мыщ фэдэ къэлауаклэ зилэ я 3-рэ пунктыклар хэгъэхьогъэнэу;

«3-я) псэолъэшлынымклэ, транспортымклэ, унэ-коммунальнэ ыкли гьогу хьызмэтымклэ министрствэхэм Адыгэ Республикэм икьэралыгъо программэу «Цыфхэм зычлэсыштхэ унэхэр ягъэгъотыгъэнхэр ыкли коммунальнэ фэло-фашлэхэр афэгъэцэклягъэнхэр» зыфилорэм кыдылитэрэ лфхьабзэхэр зэшлуахынхэр»;

а) автомобиль техникэу щылэм изэтэгъэпсыхьан епхыгъэ лфхьлэнхэр зыгъэцэклягъэрэ юридическэ лицэхэм ыкли унэе предпринимательхэм газыр гъэсты-ныпхьэу агъэфедэным пэе общественнэ транспортымрэ коммунальнэ техникэмрэ апагъэклядагъэм изы лахь афэлъэгъужьыгъэнхэр;

б) электричествэклэ лфхь зышлэрэ автомобиль транспортыр псынклэу зарядкэ шыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ инфраструктурэм ишынклэ инвестиционнэ проектхэр пхырызыщырэ унэ предпринимательхэм ыкли юридическэ лицэхэм ахьщэу лфхьабзэхэм апагъэгъэхьагъэм изы лахь афэлъэгъужьыгъэнхэр»;

8) я 13-рэ статья ия:

а) а 1-рэ лахым хэт пчъагъэу «7795837.5-р» пчъагъэу «8213765.5-кля» зэблэхьугъэнэу;

б) я 2-рэ лахым хэт пчъагъэу «7847833.7-р» пчъагъэу «8265761.7-кля» зэблэхьугъэнэу;

в) я 3-рэ лахым хэт пчъагъэу «8177444.9-р» пчъагъэу «8595372.9-кля» зэблэхьугъэнэу;

9) гуадзэхэу N 1-р, 2-р, 6-р, 7-р, 8-р, 9-р, 10-р, 11-р, 12-р, 13-р, 14-р, 15-р, 16-р, 17-р, 18-р, 20-р, 24-р, 25-р, 26-р, 28-р, 29-р годзакляхэу N 1-м, 2-м, 3-м, 4-м, 5-м, 6-м, 7-м, 8-м, 9-м, 10-м, 11-м, 12-м, 13-м, 14-м, 15-м, 16-м, 17-м, 18-м, 19-м, 20-м, 21-м атетэу тхыгъэнхэм.

Я 2-р статья. Мы Законом кляучлэ илэ зыхьурэр Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщыублагъэу мы Законом кляучлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2024-рэ илэс
N 340

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу и Указ

2022 — 2031-рэ илэсхэм Адыгэ Республикэм иунэ-коммунальнэ хьызмэт, ипромышленнэ ыкли инэмыкл организациехэм газыр зэралэклагъэхьащтым ипрограммэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашью N 903-р зытетэу «Унэ-коммунальнэ хьызмэтым, промышленнэ ыкли инэмыкл организациехэм газыр алэклэ-гъэхьэгъэнымклэ шьолпыр программэхэм язэхэгъэу-цонрэ ягъэцэклягъэу хьылааг» зыфилоу 2016-рэ илэсым Ионыгъом и 10-м кыдэклыгъэм тегъэпсыхьагъэу **унашью сэшлы:**

1. «2022 — 2031-рэ илэсхэм Адыгэ Республикэм иунэ-коммунальнэ хьызмэт, ипромышленнэ ыкли инэмыкл организациехэм газыр зэралэкла-

гъэхьащтым ипрограммэ ехылааг» зыфилоу N 148-р зытетэу 2022-рэ илэсым шэклогъум и 30-м кыдэклыгъэм мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) разделэу «Газыр цыфхэм кызфагъэфедэным епхыгъэ лфхьабзэхэм яхьылааг» зыфилорэм мыщ фэдэ къэлауаклэ зилэ я 14 — 15-рэ подпунктыкляхэр хэгъэхьогъэнхэм:

«14) газыр зэралэклагъэхьащтым играфик гуадзэу N 14-м диштэу;

15) чыгыхатэхэм ядэлэжьэнклэ газыр зэралэкла-гъэхьащтым играфик гуадзэу N 15-м диштэу;

2) годзакляхэу N 14-р ыкли N 15-р хэгъэхьогъэнхэм. 2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщыублагъэу мы Указым кляучлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
бэдзэогъум и 31-рэ, 2024-рэ илэс
N 91

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу и Указ

2024-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м кыщегъэжыагъэу 2025-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м нэс Адыгэ Республикэмклэ узэшакло мыхьушт псэушхьэхэм япхыгъэ шапхьэхэр ухэсыгъэнхэм ехылааг

Федеральнэ законэу N 209-р зытетэу «Шэклоным, псэушхьэхэр къэухьумэгъэнхэм ыкли Урысые Федерацием ихэбзэгъуэуцугъэ зауламэ зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылааг» зыфилоу 2009-рэ илэсым бэдзэогъум и 24-м кыдэклыгъэм ия 24-рэ статья ия 3-рэ лахь, Урысые Федерацием члыопс къэклауапэхэмклэ ыкли тыкьэзыуцухьэрэ дунаим изытетклэ и Министертствэ кыдыгъэклыгъэ унашью N 05-29-29/28891-р зытетэу «Узэшакло мыхьушт псэушхьэхэмклэ гьунапкъэхэу щылэхэм япхыгъэ лфхьабзэхэм яхьылааг» зыфилоу 2024-рэ илэсым бэдзэогъум и 18-м кыдэклыгъэм, Адыгэ Республикэм тыкьэзыуцухьэрэ дунаим ыкли члыопс къэклауапэхэм якьэухьумэнклэ и Гьэлорышлэплэ иунашью N 141-р зытетэу «Къэралыгъо экологии ушэтынымклэ комиссием изэфэхьы-

сыжь ухэсыгъэным ехылааг» зыфилоу N 141-р зытетэу 2024-рэ илэсым мэкьюгъум и 4-м кыдэклыгъэм атэгъэпсыхьагъэу **унашью сэшлы:**

1. 2024-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м кыщегъэжыагъэу 2025-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м нэс Адыгэ Республикэмклэ узэшакло мыхьушт псэушхьэхэм япхыгъэ шапхьэхэр гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнхэм:

2. 2024-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м кыщегъэжыагъэу 2025-рэ илэсым шышхьэлум и 1-м нэс Адыгэ Республикэмклэ узэшакло мыхьушт псэушхьэхэм япхыгъэ шапхьэхэр гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнхэм:

1) европейскэ косулеклэ (шьыхьэ лъэпкъ цыкляу) заджэхэрэм яшэклонхэмклэ шапхьэу щылэхэр гуадзэу N 2-м диштэу;

2) мышьэ хьапллым ешэклонхэмклэ шапхьэу щылэхэр гуадзэу N 3-м диштэу.

3. Мы Указым игъэцэклягъэ зэрэклорэр ыуплэкляуэ Адыгэ Республикэм псэушхьэхэмрэ псы къэклауапэхэмрэ кыщыухьумэгъэнхэмклэ ыкли гъэфедэгъэнхэмклэ и Гьэлорышлэплэ ипашэу Тыу Азэмат Русьлан ыкьор фэгъэзэгъэнэу. Тел.: 8(8772)56-01-12.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщыублагъэу мы Указым кляучлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
бэдзэогъум и 31-рэ, 2024-рэ илэс
N 92

Футбол

Ешлэгъур шлуахыгъ

ФутболымкӀэ Урысыем изенэкъокъу иятӀонэрэ лигэ щешлэрэ «Зэкъошныгъэм» Мыекьюапэ щырилэгъэ зичэзыу ешлэгъур шлуахыгъ.

«Зэкъошныгъ» — «Астрахань» — 1:2 (1:2).

«Зэкъошныгъэм» щешлагъэх: Т. Хачировыр, С. Новиковыр, М. Ягяевыр, У. Магомедбековыр (Д. Антоненкэр), И. Оразавыр, Ш. Гайдаровыр, К. Юшко, М. Коломийцевыр (З. Коблыр), А. Зезрахъэр (И. Абдуллаевыр), Н. Сергеевыр, А. Делэкъор (М. Къэбжьыр).

Тренер шхьалэр: С. Мирошниченкэр.

«Астрахань» хэтыгъэх: М. Едапиныр, А. Дударевыр, Д. Седовыр (Д. Владимировыр), А. Абазиповыр,

Н. Злобиныр, А. Атти-Байеба (Д. Пацевыр), И. Левченковыр (М. Гайдамак), И. Воротниковыр, А. Галимовыр (А. Карповыр), А. Болониныр (Д. Шаталовыр), П. Соломатиныр.

Тренер шхьалэр: А. Куликовыр.

Ешлэгъум ипэублэ «Зэкъошныгъэм» зэрэрихъуагъэм тетэу кӀуагъэп. Ау къэлапчъэм лӀгуаор дэдзэнымкӀэ бысымхэр ары апэрэ амал зилагъэр. Командэм икапитанэу Делэкъо Аскэр къэлапчъэм ыбгъукӀэ лӀгуаор къыдзыгъ, ау ащ Никита Сергеевыр лыӀэсыгъэп.

Астраханцэхэм апэрэ амалэу ялагъэр къызфагъэфедат, лигэм иешлӀкӀо анахь дэгъухэм ащыцъу Павел Соломатиныр изакъоу «Зэкъошныгъэм» икӀэлапчъэ къекӀугъ ыкӀи я 11-рэ такыккъым пчъагъэр къызӀуиухыгъ. ЯтӀонэрэ лӀгуаори мы футболистыр ары дэзыдзагъэр. Я 43-рэ такыккъым Адыгеим икомандэ щешлэрэ Михаил Коломийцевым къэлапчъэм лӀгуаор дидзагъ, пчъагъэр 2:1 хьугъэ.

ЯтӀонэрэ таймым «Зэкъошныгъэр» нахь лъэшэу ешлагъ, ау къэлапчъэм лӀгуаор дидзэн ылъэ-

кыгъэп, хьакӀэхэм текӀоныгъэр къыдахыгъ.

— ЗӀуӀкӀэгъум иапэрэ такыккъэм къащегъэжьагъэу яешлӀкӀэ агъэлъэшынэу футболистхэм ясуагъ, ау сызэхахыгъэп ыкӀи хэуконыгъэу тшыгъэхэм къахӀкӀэу тикӀэлапчъэ лӀгуаитӀу къыдадзыгъ. Апэрэ таймым икӀэу дэгъоу тешлагъ. ЯтӀонэрэм къэлапчъэм лӀгуаор дэтыдзэнымкӀэ амалышӀухэр тилагъэх, ау зи къыддэхьугъэп ыкӀи ащ къыхӀкӀэу къыттекуагъэх, — къылуагъ зэфэхьысыжьхэр къышызэ «Зэкъошныгъэм» итренер шхьалэу Сергей Мирошниченкэм.

Я 19-рэ турым изэфэхьысыжьхэр:

«Алания-2» — «Динамо-2» — 1:2, «Спартак-Налчык» — «Победа» — 4:0, «Ангушт» — «Ростов-2» — 0:0, «Зэкъошныгъ» — «Астрахань» — 1:2, «Нарт» — «Кубань Холдинг» — 0:1, «Биолог-Новокубанск» — «Севастополь» — 3:1, «Легион» — «Динамо Ставрополь» — 1:2, «Рубин Ялта» — «Форте» — 1:2.

Командэхэр зыдэщыт чыплӀэхэр ыкӀи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Форте» — 36.
2. «Ростов-2» — 33.
3. «Легион» — 33.
4. «Астрахань» — 33.
5. «Динамо Ставрополь» — 33.
6. «Рубин Ялта» — 27.
7. «Севастополь» — 26.
8. «Строитель» — 26.
9. «Ангушт» — 24.
10. «Нарт» — 23.
11. «Спартак-Налчык» — 23.
12. «Биолог-Новокубанск» — 22.
13. «Кубань Холдинг» — 20.
14. «Зэкъошныгъ» — 17.
15. «Победа» — 16.
16. «Алания-2» — 12.
17. «Динамо-2» — 9.

КъыкӀӀыкӀоцт турым къыдыхэлытӀэгъэ зӀуӀкӀэгъур «Зэкъошныгъэм» станицэу Павловскэм щырилӀэцт. Шышхыалум и 10-м командэу «Кубань Холдингым» лӀкӀэцт.

Зэхэзышагъэр ыкӀи къыдззыгъэкӀырэр:
АР-м лъэпкӀэ ИофхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильӀпкӀэ-гъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекьюапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщытӀэр:
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дӀлӀгъэу, шрифтыр 12-м нахь цӀыкӀунэу щытӀэп. Мы шапхъэхэм адимыштӀэрэ тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъэкӀожыхь.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
УФ-м хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокеӀтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀэ гъӀорышлӀпӀ, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи пчъагъэр
4496
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1315

Хэутыным узщыкӀӀтхэнэу щыт уахьтӀэр
Сыхьатыр
18.00
ЗыщыкӀӀтхэгъэхэу уахьтӀэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьалэр
МӀшлӀжкӀо С. А.

Редактор шхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдӀкӀыжь зыхьырэ секретарыр
ТхьаркӀохьо А. Н.

Спартакиадэр

Дартсымрэ шахматхэмрэ къафэнагъэх

Мыекьюапэ илофшӀкӀо купхэм я Спартакиадэ къыдыхӀлытӀэгъэ спорт лъӀпкӀи 4 ащ хӀлажьэхэрэм къызэранӀкыгъ. БлӀкыгъэ зыгъӀпсэфыгъо мафэхэм организацие зэфэшхьафхэм ялӀыкӀохэр щӀрыонымкӀэ ыкӀи теннис цыкӀлумкӀэ зенэкъокъугъэх.

ЩӀрыонымкӀэ нахь къахӀащыгъэхэр ХьокӀо Маринэрэ Эдуард Чаусянскэмрэ. Теннис цыкӀлумкӀэ анахь лъэшыгъэх Оксана Шевченкэмрэ Андрей Чердакрэ. Командэхэм язенэкъокъу пштэмэ, джырэ уахьтэм

апэрэ чыплӀэм щыт АР-м гигиенэмрэ эпидемиологиенмрӀкӀэ и Гупчэ, Мыекьюапэ къэлэ администрацием гъэсэнгъэмкӀэ и Комитет ятӀонэр, яцэнэрэ чыплӀэр еубыты республикэм икӀэлэ шхьалэ инароднэ депутатхэм я Совет.

Спартакиадэм хӀлажьэхэрэр, шышхыалум и 10-м физкультурным и Урысые Мафэ ехьулӀэу, дартсымрэ шахматхэмрӀкӀэ зенэкъокъунхэу къафэнагъ.

Къатхэхэрэм яшӀошӀрэ редакцием иеплъыкӀэхэмрэ зэтемыфӀэнхэ алъӀкышӀт.

НӀкӀлубгъор зыгъэхьазырыгъэр **БЗЭШУ Асхьад.**